

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Povodom primjedbi operatora iz drugog kruga javne rasprave o podzakonskim aktima iz oblasti Univerzalnog servisa, radna grupa u ovom momentu daje **preliminarni komentar** na primjedbe operatora. Detaljni komentar će biti urađen nakon održavanja Okruglog stola, planiranog za petak 14.05.2010. godine, na kome se očekuje diskusija kako po pitanju podzakonskih akata iz nadležnosti Agencije tako i onih iz nadležnosti resornog Ministarstva.

1) Primjedbe operatora na Pravila za sprovođenje javnog konkursa i uspostavljanje kriterijuma za određivanje operatora Univerzalnog servisa

Crnogorski Telekom nema primjedbi na sadržaj ovih Pravila.

Promonte GSM takođe nema primjedbi na sadržaj ovih Pravila.

M:Tel je dao veći broj primjedbi na sadržaj ovih Pravila, kako opšteg karaktera tako i pojedinačne primjedbe. Agencija daje svoje komentare na iznesene primjedbe od strane M:Tela.

Komentar Agencije u vezi opštih primjedbi M:Tela:

Ukoliko Pravilo reguliše način sprovođenja Javnog konkursa, treba da jednoznačno reguliše i proceduru izbora po konkursu. Ovo znači da pravilo mora dati iscrpnu listu kvalitativno mjerljivih kriterijuma vrednovanja (znači ne može stajati : "i drugi", "ostali" i slični opisi za kriterijume odlučivanja) kao i način njihovog vrednovanja (bodovi). Ukoliko bi se navedeni detalji određivali dodatnom odlukom Agencije, onda ovo Pravilo nema smisla i njegov sadržaj bi trebao da bude obuhvaćen Odlukom. U svakom slučaju, poželjno bi bilo da kompletna procedura sprovođenja Javnog konkursa bude sadržana u jednom aktu.

Pravila se odnose na sprovođenje javnog konkursa i njima se ujedno uspostavljaju kriterijumi za određivanje operatora Univerzalnog servisa. Ovi kriterijumi su inače dati članom 54. stav 4. Zakona o elektronskim komunikacijama, a ovim pravilnikom su razrađeni na nešto većem nivou u odnosu na onaj iz Zakona.

Utvrđeni kriterijumi obuhvataju one koje Zakon naročito traži u pomenutom članu, a ne isključuje se uvođenje dodatnih, koje Agencija ocijeni za relevantne za svrhu izbora operatora Univerzalnog servisa. Način vrednovanja nije predmet odluke Agencije, već je obavezni dio dokumentacije za

javni konkurs, a ne predloženog teksta Pravila. Jedina odluka koju Agencija može donijeti nakon što kompletan set podzakonskih akata iz oblasti Univerzalnog servisa bude usvojen i objavljen jeste ona o formiranju komisije za sprovođenje javnog konkursa, tako da nema mjesta bojazni da će tom odlukom biti određen način bodovanja.

Kompletna procedura sprovođenja javnog konkursa treba i biće sadržana u jednom aktu, a to je dokumentacija za javni konkurs.

Agencija napominje da Zakon ne nalaže direktno donošenje ovih Pravila, ali smatramo da u cilju veće transparentnosti postupka njihovo donošenje ipak ima svrhe.

Potrebno je definisati da li je Cijena US-a koja se podnosi na Tenderu podložna promjeni i pod kojim uslovima (obzirom na Čl 55.1 ZEK-a).

Agencija prati razvoj i visinu cijena usluga iz opsega Univerzalnog servisa, što pomenuti član definiše. Iz ovoga je jasno da cijena Univerzalnog servisa može biti predmet promjene tokom perioda na koji je odabran operator Univerzalnog servisa. Način pod kojima može doći do promjene cijena u odnosu na ponuđene biće definisan u tenderskoj dokumentaciji.

Takođe, jasno se mora definisati šta je Trošak a što Neto-trošak, i izbjeći konfuzan termin Ukupan trošak. Takođe nije jasno u kakvoj su vezi Trošak US-a, Cijena US-a i Neto trošak US-a. Treba imati u vidu da Agencija propisuje način obračuna Neto-troška, i da se obaveze koje utiču na neto trošak naknadno određuju (na osnovu Čl.55.4 ZEK-a). Kako Neto-trošak zavisi od obima subvencija, koje se nalažu u toku pružanja usluge US-a, to se on ne može procijeniti u trenutku podnošenja ponude za Tender, pa ne može biti kriterijum vrednovanja na Tenderu.

Prihvatljivo, alineja 2. se mijenja i data je u komentarima na pojedinačne primjedbe. Inače, ovdje se radi samo o procjeni koju pravi ponuđač na Javnom konkursu, a kada ponuđač napravi procjenu prihoda, materijalnih i nematerijalnih dobiti kao i procjenu troškova pružanja usluge Univerzalnog servisa, onda je lako napraviti i procjenu neto troškova pružanja usluge.

U cilju jasnoće, potrebno je definisati osnovni set ekonomskih parametara koji utiču na izbor operatora iz kojih se mogu izračunati svi ostali parametri. Čini se da su za izbor najboljeg ponuđača osnovni i jedini finansijski parametar ili trošak US-a ili cijena US-a.

Agencija prilikom izbora operatora Univerzalnog servisa uzima u obzir kriterijume definisane Članom 54. stav 4. Zakona o elektronskim komunikacijama, kao i ovim Pravilima, među kojima su i trošak pružanja usluge i cijena usluge (misli se na uslugu iz opsega Univerzalnog servisa).

Konkretno vrednovanje ovih kriterijuma će biti dato dokumentacijom za Javni konkurs, a svaki doprinos od strane operatora po pitanju "definisanja osnovnog seta ekonomskih parametara koji utiču na izbor operatora iz kojih se mogu izračunati svi ostali parametri" je dobrodošao.

Komentar Agencije u vezi pojedinačnih primjedbi M:Tela:

Primjedba na član 2. nije prihvatljiva, pošto se ne radi o proceduri koja je definisana Zakonom o javnim nabavkama već Zakonom o elektronskim komunikacijama.

Primjedbe na član 5. su prihvatljive, dodaje se novi stav 3. koji glasi: **Poziv će biti direktno upućen svim operatorima u Crnoj Gori koji pružaju neke od usluga koje su obuhvaćene opsegom usluga Univerzalnog servisa.** Takođe, u narednom stavu mijenjaju se riječi **javnog konkursa** sa riječima **istih**.

Primjedba na član 7 stav 1 je prihvatljiva, dodaju se riječi **U cilju vrednovanja** na početku stava 1. Takođe, primjedba na član 7 stav 1 alineja 2 je prihvatljiva, novi tekst glasi: **Proračun troškova, tj. procijenjeni troškovni model koji obuhvata procjenu troškova pružanja usluge, procjenu prihoda i procjenu materijalnih i nematerijalnih koristi koje se stiču pružanjem usluga Univerzalnog servisa koje su predmet javnog konkursa, u skladu sa Pravilnikom Agencije o metodologiji proračuna neto troškova pružanja usluga Univerzalnog servisa.**

Primjedbe na član 7 stav 1 alineja 3 nijesu prihvatljive.

Primjedbe na član 8 nijesu prihvatljive, iz razloga što je način bodovanja stvar dokumentacije za Javni konkurs a ne ovih Pravila. U stavu 2 je prihvatljivo da se dodaju riječi **i vrednovanje**, pošto se taj stav odnosi na sadržaj konkursne dokumentacije.

II) Primjedbe operatora na Pravilnik o metodologiji neto troška pružanja i visini i načinu plaćanja naknade za finansiranje Univerzalnog servisa

Komentar Agencije u vezi opštih primjedbi Crnogorskog Telekoma:

Iz ranije iznijetih razloga koji se tiču nedostatka podataka o broju lica koja spadaju u krug onih koji mogu ostvarivati prava na korišćenje usluge Univerzalnog servisa a naročito lokacija na kojima se oni nalaze (geografski razmeštaj) smatramo da je preuranjeno donošenje ovog pravilnika ili bar u ovom trenutku nemamo dovoljno informacija na osnovu kojih možemo komentarisati njegovu sadržinu ili praviti ozbiljne analize kojima bi argumentovali naše komentare.

Donošenje ovog Pravilnika je predviđeno Zakonom o elektronskim komunikacijama kao i Planom rada Agencije za elektronske komunikacije. Agencija ne smatra da je donošenje ovog Pravilnika preuranjeno, posebno imajući u vidu da se bez kako ovog tako i drugih podzakonskih akata ne može pristupiti objavljivanju javnog konkursa na način predviđen Zakonom, a koje je planirano tokom ove godine. Takođe, Agencija je izuzetno zadovoljna kako primjedbama ovog tako i primjedbama ostalih operatora učesnika u postupku javnih konsultacija, tako da nema mjesta tvrdnji da se zbog nedostataka informacija nijesu mogli davati komentari na sadržinu pravilnika.

Ovdje ipak želimo naglasiti da je potrebno precizirati vremenske periode u kojima će se vršiti obračun kao i periode za dostavljanje preliminarnih rezultata i verifikacija istih.

Agencija smatra da je Pravilnik u dovoljnoj mjeri to definisao, članom 5. stav 2. Dakle, obračun neto troška se dostavlja najkasnije do kraja šestog mjeseca i isti se odnosi na pružanje usluga Univerzalnog servisa u prethodnoj godini. Agencija nije propisala period u kome mora da provjeri i odluči o iskazanom neto trošku, koji će u svakom slučaju biti razumno kratak, ali skreće pažnju da

ukoliko je vrijeme od bitnog značaja da operator Univerzalnog servisa ne mora čekati sami kraj roka za dostavljanje obračuna neto troška već da to može učiniti i ranije. Takođe, napominjemo da pojmovi "**preliminarni rezultati**" i "**verifikacija istih**" nisu predviđeni ovim pravilnikom.

Takođe, kada su u pitanju obaveze operatora Univerzalnog servisa da u obračunu neto troškova mora jasno identifikovati i opisati profitabilne i neprofitabilne geografske oblasti, profitabilne i neprofitabilne krajnje korisnike, cijenimo da je predložena analiza neto troškova po geografskim oblastima previše složena za potrebe crnogorskog tržišta. Smatramo i da je potrebno jasnije definisati do kojih detalja će se raditi analitika profitabilnih i neprofitabilnih korisnika.

Agencija ne dijeli stanovište da je predložena analiza neto troškova po geografskim oblastima previše složena, a takođe skreće pažnju da ostali učesnici u javnoj raspravi nisu imali primjedbu ove vrste. Analitika profitabilnih i neprofitabilnih korisnika je stvar svakog operatora pojedinačno, odnosno pojedinačnih obračuna neto troška, koje Agencija provjerava nakon što su podnešeni i donosi odluku po pitanju te provjere.

Komentar Agencije u vezi pojedinačnih primjedbi Crnogorskog Telekoma:

Komentar na primjedbu na član 3 stav 1 je već dat kroz komentare na opšte primjedbe.

Primjedba na član 3 stav 4 nije prihvatljiva, naplata za izvršene usluge je pitanje svakog pravnog subjekta pojedinačno, pa tako i operatora Univerzalnog servisa. Agencija smatra da je obračun prema fakturisanju realizaciji primjereniji poslovanju u Crnoj Gori u odnosu na obračun prema naplaćenju realizaciji, tim prije što i sama primjenjuje pomenuti način obračuna.

Primjedba na član 3 stav 7 nije prihvatljiva, komentar je već dat u komentarima na opšte primjedbe.

Primjedba na član 4 stav 2 je prihvatljiva, dodaje se nova alineja koja glasi "**prihode stečene od pružanja usluge Univerzalnog servisa koji su fakturisani do dana podnošenja obračuna**".

Primjedba na član 8 nije prihvatljiva, iz razloga što se pomenutim članom željelo posebno naglasiti da upravljanje i administriranje finansiranja Univerzalnog servisa pada na teret Agencije te da operatori neće imati nikakvih plaćanja po tom osnovu. Takođe, stav Agencije je da će ovi troškovi biti na razumno niskom nivou, obzirom na nivo njihove složenosti, te da ne mogu predstavljati opterećenje po budžet Agencije.

Komentar Agencije u vezi opštih primjedbi ProMontea:

Takođe molimo da, kod određivanja rokova implementacije Univerzalnog servisa, sagledate realne mogućnosti operatora za ovako zahtjevan dugoročni projekat, s obzirom na izuzetno uvećane obaveze operatora (prepaid registracija, promjena mobilnog koda zemlje, implementacija prenosivosti brojeva, itd.) i istovremeno i negativan uticaj krize na poslovanje što se odražava na nivo investicija u narednom periodu. Cijenimo da bi realan rok za početak primjene kompletnog seta pravilnika za univerzalni servis trebalo pomjeriti za kraj naredne godine.

Implementacija Univerzalnog servisa je predviđena Zakonom o elektronskim komunikacijama kao i Planom rada Agencije za elektronske komunikacije i sa tom aktivnošću se, imajući u vidu rokove

propisane Zakonom, već značajno kasni. Agencija podvlači da su pomenute obaveze prenosivosti brojeva i prepaid registracije takođe posljedica primjene zakonskih odredbi, dok je promjena mobilnog koda zemlje posljedica bilateralnog ugovora između zemalja članica bivše državne zajednice Srbije i Crne Gore, što ne treba dovoditi u vezu sa Univerzalnim servisom.

Sa navedenog, Agencija smatra da nema mjesta prolongiranju primjene podzakonskih akata iz oblasti Univerzalnog servisa za kraj naredne godine, tim prije što je jedan dio ovih akata izvan zakonske kompetencije Agencije.

Komentar Agencije u vezi posebnih primjedbi ProMontea:

U članu 2. se precizira institut nematerijalnih koristi "...nematerijalnih koristi, stečenih od pružanja usluge Univerzalnog servisa", ali način obračuna ne dobija na kvalitativnoj jasnoći, nego se zadržava nepotpunost u pristupu nematerijalnim koristima, što umanjuje nediskriminatorni i objektivni pristup obračunu neto troškova (član 3, stav 2).

Obračun neto troškova: Ukoliko se ne obezbijedi javnost i jasnost troškovne formule pri kalkulaciji neto troškova, time se utiče na umanjenje konkurentnosti na tržištu, potencijale budućih razvojnih inicijativa i uvođenje novih tehnoloških rješenja ostalih operatora koji nisu izabrani za operatora univerzalnog servisa, a to je suprotno opredjeljenjima pomenute Direktive 2009 /136/EC.

Agencija smatra da sama priroda tih troškova, odnosno činjenica da ih nije moguće neposredno izmjeriti već samo procijeniti, nameće ovakav pristup u njihovom definisanju. Ovakva definicija ne umanjuje odredbu iz člana 3 stav 2, kojim se od operatora zahtijeva da obračun neto troška bude objektivna, proporcionalna, transparentna i nediskriminatorna, jer operator Univerzalnog servisa koji podnosi obračun neto troška treba da sam izvrši procjenu nematerijalnih koristi koje je imao prilikom pružanja usluga, pri tom se rukovodeći principima iz člana 3 stav 2, a na Agenciji je da procjeni koliko je u tome uspio, time što će izvršiti verifikaciju podnijetog obračuna neto troška (sama ili uz pomoć revizora) i o tome donijeti odgovarajuću odluku.

Prilikom obračuna neto troškova, operator Univerzalnog servisa može uzeti u obzir i uračunati: ...razumnu profitnu stopu i stopu povraćaja angažovanog kapitala (član 4, stav 2, alineja 3) - ove definicije za profitnu stopu i stopu angažovanog kapitala su previše opisne u determinisanju obračuna neto troškova i kao takve trebaju imati u Pravilniku kvantitativnu a ne opisujuću kvalifikativnost; takode, u Pravilniku treba eksplicitno istaći da li se profitna stopa i stopa angažovanog kapitala odnose na ukupno poslovanje operatora koji pruža uslugu Univerzalnog servisa li se u kalkulaciji ove dvije kategorije treba primijeniti podsegmentacija, koja je u slučaju angažovanosti kapitala veoma otežana zbog agregatnosti podataka koji se odnose na kapital privrednih društava.

Primjedba je prihvatljivo, član 4 stav 2 alineja 3 se mijenja i glasi: **razumnu profitnu stopu i stopu povraćaja angažovanog kapitala, koje se odnose na pružanje usluga iz oblasti Univerzalnog servisa.** Agencija podvlači da je ovdje riječ o parametrima koji nijesu obavezni, već ih operator Univerzalnog servisa može uzeti u obzir i uračunati, tako da u slučaju da mu je to previše složeno može da se odluči i ne uračuna ih u neto trošak.

Agencija je dužna da objavljuje godišnji izvještaj o naknadama neto troškova za pružanje usluga Univerzalnog servisa, o izračunatim neto troškovima, o nematerijalnim koristima koje

su bile uzete u obzir prilikom obračuna neto troškova i o plaćenim doprinosima (član 9, stav 1) - Promonte iskazuje stav da je obezbjeđivanje transparentnosti na koju se odnosi član 9 Pravilnika potrebno uraditi u prvobitnoj fazi određivanja nematerijalnih koristi, obračuna neto troškova kako bi se ukupan obračun doprinosa unaprijed mogao kalkulisati/predvidjeti kroz finansijske planove ostalih operatora na tržištu koji nisu izabrani za pružaoca usluga Univerzalnog servisa, jer je a priori pristup kvalitetniji mehanizam transparentnosti od a posteriori objavljenih izvještaja koji se mogu samo koristiti kao analiticki, a ne i planski izvori relevantnih dokumenata.

Agencija ne vidi načina kako bi obračun neto troška za određeni period mogao biti izračunat i podnijet na ocjenu prije kraja tog istog perioda, tako da po našem mišljenju ne postoji način da se neto trošak za prethodnu godinu može iskazati prije početka tekuće godine. Imajući u vidu da se finansijski planovi ostalih operatora za tekuću godinu takođe sačinjavaju i usvajaju u prethodnoj godini, Agencija jedino može da sugeriše operatorima da troškove obavezne rezerve uvećaju za 1% planiranih prihoda, što je maksimum doprinosa za Univerzalni servis koji ide na teret operatora saglasno članu 58 stav 7 Zakona o elektronskim komunikacijama, kako bi bili potpuno sigurni da će troškovi finansiranja Univerzalnog servisa biti predviđeni i pokriveni finansijskim planovima.

Komentar Agencije u vezi opštih primjedbi M:Tela:

Čini se da je u članu 57 stav 1, ZEK-a napravljena greška, te da umjesto pozivanja na član 53, treba da stoji član 52. Vjerujemo da ova greška neće uticati na dalju razradu i primjenu regulative o US-u.

Agencija je upoznata sa evidentnom greškom u Zakonu, koja nije imala uticaja na izradu akata koji se tiču Univerzalnog servisa.

Čini se da razlika u definiciji neto troška koje daje ZEK od one koje daje Nacrt može biti razlog konfuzije. Predlažemo da se koristi definicija koja postoji u ZEK-u.

Agencija smatra da definicija u nacrtu Pravilnika nije u suprotnosti sa definicijom iz Zakona o elektronskim komunikacijama. Ipak, obzirom da je na isto ukazana pažnja i u prvom krugu javnih konsultacija, sugestija se prihvata, tako da se član 2 stav 1 alineja 4 mijenja i glasi: **Neto troškovi pružanja usluge predstavljaju razliku priraštaja ukupnog prihoda i ukupnog rashoda, koja je uzrokovana obavezama za pružanje usluga Univerzalnog servisa.** Agencija smatra da član 3 stav 4 treba da ostane isti kao u predloženom tekstu, pošto nije u suprotnosti sa prihvaćenom definicijom neto troška.

Zakon US tretira kao komercijalnu uslugu u cijeloj zoni servisa, čija se cijena određuje na osnovu prosječnih troškova. Čak i u slučajevima kad se Univerzalni servis pruža korisnicima sa niskim primanjima i invaliditetom zakon predviđa postojanje posebnih komercijalnih paketa usluga. U slučajevima komercijalnog pružanja usluge ne može biti govora o neto trošku (gubitku) koji se pojavljuje pri pružanju univerzalnog servisa

Agencija je odranije upoznata sa ovim navodima i njima se rukovodila prilikom sastavljanja nacrta dokumenta koji je stavljen na javnu raspravu. Mišljenja smo da komercijalno pružanje usluga ne može dati pravo operatoru Univerzalnog servisa na naknadu neto troška, izuzev u slučaju kada je

došlo do promjene uslova koji su uzimani u obzir prilikom podnošenja ponude po javnom konkursu i kada operator Univerzalnog servisa objektivno i transparentno dokaže opravdanost tih odstupanja. Inače, pitanje iskazivanja neto troška i pitanje naknade za njegovo pokrivanje su dvije različite stvari. Operator ima pravo da iskaže neto trošak, a isto tako Agencija ima prago da ga ne usvoji.

S aspekta obračuna realnog neto troška US-a , važno je obezbijediti da je cijena komercijalne usluge US-a realna. U tom smislu, treba posebno razlikovati slučaj kad je Operator US-a određen putem Tendera, na kojem je jedan od kriterijuma ponudena cijena komercijalne usluge i povoljnosti za posebne kategorije korisnika.

Agencija smatra da ovaj komentar nije relevantan za nacrt koji je stavljen na javnu raspravu, već za sprovođenje javnog konkursa za izbor operatora Univerzalnog servisa, što je stvar drugih organa Agencije i u drugom postupku.

Samo u slučajevima kad Agencija nameće obavezu posebnih tarifa za korisnike sa niskim primanjima i invaliditetom (Čl 55 St4, ZEK) , operator ostvaruje neto trošak (gubitak), i to usled razlike između tarife koju nameće Agencija i odgovarajućih komercijalnih tarifa. Imajući u vidu ovu koncepciju, značajno se uprošćava proračun neto troška US-a, a time i sadržaj ovog Pravilnika.

Agencija smatra ovaj komentar prihvatljivim. Pitanje prava na naknadu neto troška je definisano Zakonom o elektronskim komunikacijama, ali i članom 5 predloženog nacrta Pravilnika.

Mehanizam naknade troška US-a je jasno i jednostavno propisan (Čl.58 St3 ZEK), pa ne može biti predmet ovog pravilnika.

Agencija smatra da materija koju obrađuje član 8 predloženog teksta Pravilnika doprinosi većoj transparentnosti i efikasnosti čitavog procesa, a takođe i da nije u suprotnosti sa članom 58 stav 3 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Stav Agencije u vezi pojedinačnih primjedbi M:Tela:

Primjedbe 1 i 2 su već obrađene u odgovorima na opšte komentare M:Tela.

Primjedba 3 je takođe obrađena u odgovorima na opšte komentare. Primjedba je prihvaćena i izvršena je korekcija definicije neto troška u skladu sa onom iz Zakona o elektronskim komunikacijama. U vezi drugog dijela primjedbe Agencija ističe da cijena nije isključivi kriterijum na konkursu za izbor operatora Univerzalnog servisa, shodno članu 54 stav 4 iz Zakona o elektronskim komunikacijama, tako da ne znači da će onaj operator koji ide sa nerealno niskim cijenama na javnom konkursu biti i izabran za operatora Univerzalnog servisa.

Primjedba 4 nije prihvatljiva, predloženi tekst se odnosi na slučaj kada je operator određen za operatora Univerzalnog servisa za više od jedne usluge iz opsega istog i nije u suprotnosti sa definicijom neto troška iz Zakona i iz ovog Pravilnika.

Primjedba 5 nije prihvatljiva, pošto ove i slične elemente nalazimo u propisima drugih država koji regulišu iskazivanje i naknadu neto troškova pružanja usluga iz oblasti Univerzalnog servisa. U vezi dopuna sa riječima "po osnovu odluke Agencije po ZEK 55.4", smatramo da su iste suvišne.

Primjedba 6 nije prihvatljiva. Naime, Agencija smatra da odredbe člana 4 nijesu u neskladu sa definicijom neto troška

Primjedba 7 takođe nije prihvatljiva. Ako operator Univerzalnog servisa ne pruža nijedan drugi servis to mu ne može biti opravdanje da ne izmiruje troškove po osnovu redovnog poslovanja, pa ni one koji su navedeni u članu 4, a koji ne mogu biti uračunati u neto trošak. Naknada za analizu kao termin ne postoji u Zakonu o elektronskim komunikacijama.

U vezi primjedbi 8, 9, 10, 11 i 12 Agencija smatra da predložena formulacija nije u suprotnosti sa članom 3 stav 6 nacrtu Pravilnika.

Primjedba 13 nije prihvatljiva, jer Agencija smatra da predložena formulacija nije u suprotnosti sa članovima 57 i 58 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Primjedba 14 nije prihvatljiva pošto Agencija smatra da materija koju obrađuje član 8 predloženog teksta Pravilnika doprinosi većoj transparentnosti i efikasnosti čitavog procesa, a takođe i da nije u suprotnosti sa članom 58 stav 3 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Primjedba 15 nije prihvatljiva, iz razloga što se pomenutim članom željelo posebno naglasiti da upravljanje i administriranje finansiranja Univerzalnog servisa pada na teret Agencije te da operatori neće imati nikakvih plaćanja po tom osnovu. Takođe, stav Agencije je da će ovi troškovi biti na razumno niskom nivou, obzirom na nivo njihove složenosti, te da ne mogu predstavljati opterećenje po budžet Agencije. Nema mjesta bojazni ovog operatora da Agencija želi "na mala vrata" da uvede Fond Univerzalnog servisa.

III) Primjedbe operatora na Pravilnik o tarifama i paketima Univerzalnog servisa za korisnike sa niskim zaradama i korisnike sa invaliditetom

Komentar Agencije u vezi opštih primjedbi Crnogorskog Telekoma:

Kada je u pitanju krug lica na koja se odnosi ovaj Pravilnik predlažemo da se ne koriste upućujuće norme na druge Pravilnike koje je donijelo resorno Ministarstvo već da se precizno definiše koja lica se smatraju licima sa niskim primanjima. Time bi se po našoj ocjeni obezbijedio veći stepen pravne sigurnosti, tj. mogućnosti da i korisnici koji ostvaruju određena prava po osnovu ovog pravilnika i pružalac usluga Univerzalnog servisa sa sigurnošću mogu znati koji krug lica ima pravo uživati benefite usluge Univerzalnog servisa. Ovo naročito stoga što i Pravilnik Ministarstva koji reguliše predmetnu materiju takođe sadrži upućujuće norme na odredbe drugih propisa koje donosi ministarstvo nadležno za rad i socijalnu politiku. Posebno je pitanje da li je dobro izabran pojam "lica sa niskim zaradama" i da li pod tim pojmom treba podrazumjevati krug lica koja treba da ostvaruju određene povoljnosti kada je u pitanju priključak na telefonsku mrežu, jer niske zarade ne znače istovremeno i niske prihode, budući da ta lica mogu ostvarivati prihode i po drugim osnovama koje ne spadaju u ostvarivanje zarada. Ovo naročito kada se u vidu ima činjenica da Zakon koristi termin "lica sa niskim primanjima" pa smatramo da Pravilnik u tom smislu treba usaglasiti sa Zakonom.

Primjedbe navedene u ovom pasusu su djelimično prihvatljive za Agenciju. Vezano za onaj njihov dio koji se odnosi na Pravilnik koji treba da donese resorno Ministarstvo, podvlačimo da je on van zakonske kompetencije Agencije. Primjedba koja se odnosi na to da pojam "lica sa niskim zaradama" treba zamijeniti sa pojmom "lica sa niskim primanjima" je prihvatljiva i u tom smislu se mijenja tekst predloženog Pravilnika Agencije. Skrećemo pažnju da Zakon u članu 55 stav 5 ipak

koristi pojam lica sa niskim zaradama, dok se u ostalim stavovima ovog člana koristi pojam lica sa niskim primanjima.

Kada je u pitanju definisanje cijena – tarifa i paketa ocjenjujemo potrebnim da istaknemo da je preuranjeno to regulisati u ovom trenutku. Po našoj ocjeni ova pitanja treba regulisati kada bude određen pružalac usluga Univerzalnog servisa. Preuranjeno je i zbog činjenice da u ovom trenutku nije bilo moguće dobiti precizne podatke koji broj korisnika ispunjava uslove za podnošenje zahtjeva za priključenje na mrežu, odnosno koliko ima korisnika sa "niskim primanjima" i koliko ima korisnika sa invaliditetom, koje su njihove lokacije, da li ispunjenje njihovog zahtjeva pretpostavlja dodatna značajna ulaganja. Kada bi ti podaci bili dostupni mogla bi se napraviti analiza investicionih kao i operativnih troškova i samim tim mogla bi se napraviti bolja analiza o tome koliki je zapravo finansijski teret operatora usluge Univerzalnog servisa. Međutim i u nedostatku tih podataka očigledno je da neto finansijska razlika predloženog cjenovnika znači umanjene naplate u odnosu na prosječnog korisnika, ali sama ta konstatacija je samo dio analize koja je trebala biti urađena.

Ocjenu preupranjenosti definisanja cijena obrazložimo i činjenicom da ni sam Zakon o elektronskim komunikacijama izričito ne daje mogućnost Agenciji da utvrđuje cijene i tarife u ovom trenutku, budući da je odredbama člana 55 Zakona definisano da Agencija prati razvoj i visinu cijena usluga iz opsega Univerzalnog servisa, da operator Univerzalnog servisa može pod komercijalnim uslovima ponuditi cjenovne opcije ili pakete, za korisnike sa niskim primanjima i lica sa invaliditetom. U slučaju da Agencija utvrdi da su te cijene previsoke zahtijevaće od pružaoca Univerzalnog servisa da ponudi posebne tarife ili posebne pakete. Takođe u stavu (5) istog člana stoji da Agencija određuje način procjene pristupačnosti cijena usluga, opsega usluga i posebnih paketa. Shodno tome ocjenjujemo da u ovom trenutku Agencija ne bi mogla utvrđivati pomenute cijene a uostalom ni ranije spomenutim pravilnikom hrvatskog regulatora (koji se spominje u obrazloženju nacrtu pravilnika) nijesu definisane tarife i iznosi naknada za pretplatu.

Donošenje ovog Pravilnika je predviđeno Zakonom o elektronskim komunikacijama kao i Planom rada Agencije za elektronske komunikacije. Agencija ne smatra da je donošenje ovog Pravilnika preuranjeno, posebno imajući u vidu da se bez kako ovog tako i drugih podzakonskih akata ne može pristupiti objavljivanju javnog konkursa na način predviđen Zakonom, a koje je planirano tokom ove godine. Neto finansijska razlika predloženog cjenovnika zaista znači umanjene naplate u odnosu na prosječnog korisnika, ali ne i značajno umanjene u odnosu na kategoriju korisnika sa invaliditetom koju prepoznaje standardni cjenovnik Crnogorskog Telekoma. Nepoznavanje tačnog broja lica sa niskim primanjima i lica sa invaliditetom mogao bi da predstavlja problem prilikom donošenja ovog pravilnika, međutim imajući u vidu mogućnost da Ministarstvo obezbjeđuje naplatu iznosa finansiranja Univerzalnog servisa koji prelazi 1% prihoda sektora smatramo da ovaj problem neće biti od prevelike važnosti.

Iako dakle, definisanje cijena smatramo preuranjenim, iskoristićemo ovu priliku da podsjetimo na nešto što smo već istakli tokom javne raspraveo dokumentima Univerzalnog servisa koje donosi resorno Ministarstvo a to je da se pojam "pristup internetu" u smislu Univerzalnog servisa može odnositi samo na *dial up* pristup, te stoga predlažemo da se shodno tome i dopuni odredba člana 5. ponuđenog Pravilnika.

Agencija skreće pažnju da je ovo direktna posljedica odredbi iz nacrtu Uredbe Vlade o minimalnom setu usluga koje obuhvata Univerzalni servis. Agencija je takođe na stanovištu da se brzina za pristup internetu u okviru Univerzalnog servisa treba odnositi na dial up pristup, tim prije što je takav slučaj i u pojedinim zemljama u okruženju, a pitanje povećanja penetracije širokopojasnog pristupa treba rješavati kroz druge mehanizme. U slučaju da dođe do korekcije teksta pomenute Uredbe i usvajanja neke od dial up brzina (33,6 kbit/s ili 57,6 kbit/s), Agencija će izvršiti korekciju odredbi člana 5 stav 1 alineja 2.

Komentar Agencije u vezi posebnih primjedbi Crnogorskog Telekoma:

Primjedba koja se odnosi na zamjenu pojma "zarada" pojmom "primanje" je prihvatljiva, tako da se mijenja predloženi tekst saglasno toj primjedbi.

Primjedbe na član 2 da Agencija ne treba da koristi upućujuće norme na druge pravilnike nije prihvatljiva, pošto je definicija lica sa niskim primanjima i lica sa invaliditetom stvar drugih podzakonskih akata, koji nijesu u opsegu ovlašćenja Agencije.

Komentar primjedbe na član 3 i člana 5 su date u komentarima na opšte primjedbe.

Komentar Agencije u vezi posebnih primjedbi ProMontea:

U odnosu na predlog Pravilnika smatramo da je naknada za mjesečnu pretplatu od 0,00 EUR za pristup javnoj telefonskoj mreži (član 5) u potpunosti neprihvatljiva, to cijenimo da ta naknada, u cilju smanjenja mogućih i neopravdanih troškova operatora, ne bi trebala biti niža od 6,00 EUR.

Agencija smatra da broj lica koja mogu ostvariti pravo na ovu povlasticu neće biti toliki da bi mogao birno uticati na ukupnu cijenu Univerzalnog servisa u Crnoj Gori, tako da ovu primjedbu cijeni kao neprihvatljivu.

Komentar Agencije u vezi primjedbi M:Tela:

Kako su posebne i opšte primjedbe koje je dao M:Tel praktično iste, Agencija će dati zajednički komentar na oboje.

Nacrt nema pravni osnov u Čl 55 ZEK-a . Naime, ZEK-u politici cijena US-a koristi metod tzv. potsticajne regulacije (incentive regulation). ZEK navodi na da operator može dati posebne komercijalne pakete za invalide i socijalu (nadalje – povlašćeni korisnici), kako bi predupredio regulaciju cijena, koje bi u tom slučaju mogla nametnuti Agencija na osnovu Čl 55.4 .

Agencija smatra da pravni osnov za donošenje ovog Pravilnika postoji u članu 55 stav 5 Zekona o elektronskim komunikacijama.

Neophodno je da se sagleda suština potrebe ovih paketa za povlašćene korisnike. Tako, za socijalu je neophodno vrlo jeftin (možda i besplatan?) minimalan i ograničen broj poziva i protok interneta koji omogućava socijalnu inkluziju odnosno vezu sa državnim organima. S

druge strane, za invalide je potreban jafina komunikacija i internet u cilju obavljanja svojih poslova , i povećanih potreba za komunikacijom, informisanjem i zabavom.

U oba slučaja trebaju se preduprediti slučajevi neumjerene potrošnje odnosno zloupotrebe subvencije

Agencija se slaže sa ovim komentaram.

Logičan i funkcionalan komercijalni paket za povlašćene korisnike, u cilju predupređenja regulacije, operator US-a bi mogao da ponudi na sledeći način :

- *Popust za Priključak xx %*
- *Popust za Pretplatu yy %*
- *U pretplatu uključeno lokalnih razgovora / interneta u visini ww % pretplate*
- *Razgovor do limita od zz EUR sa tarifitra se po cijeni (100 –a)% , a preko limita po cijeni (100 +b)% od zvanične tarife, pri čemu se vrijednosti xx,yy,ww,zz, a,b razlikuju za invalide i za socijalu .*

Agencija smatra da je predloženi način definisanja paketa jedan od mogućih i svakako će ga razmotriti ukoliko bude potrebe za značajnom izmjenom teksta Pravilnika. U ovom trenutku Agencija ostaje pri varijanti predloženoj u tekstu Pravilnika.

Agencija prati visinu cijena US-a (ZEK Čl.55.1) koju ponudi operator. Agencija prati ekonomsku situaciju i platežnu moć povlašćenih korisnika. Tek ako u određenom momentu, na osnovu posmatranih cijena US-a i platežnih mogućnosti povlašćenih korisnika, zaključu da ponudeni komercijalni paketi nijesu pristupačni za povlašćene korisnike, Agencija po svojem nahodjenju nameće regulatornu mjeru – obavezne nekomercijalne tarife/pakete za povlašćene korisnike. Ova regulacija se sprovodi kontinualno, a regulatorna mjera u slučaju nepristupačnih cijena se nameće i ad hoc Odlukom/Rješenjem Agencije, i potrebi, pa se ne može se unaprijed i za stalno regulisati Pravilnikom.

Kao potvrda ovakvog stava može poslužiti ilustracija da Nacrt Pravilnika ne može utvrditi da li je racionalan paket koji bi ponudio operator na način koji je naveden, bez obzira na vrednosti xx,yy,ww,zz, a,b

Agencija smatra da ima osnova za prihvatanje ove primjedbe, međutim napominje da je donošenje ovog Pravilnika predviđeno Zakonom o elektronskim komunikacijama kao i Planom rada Agencije za elektronske komunikacije. Takođe, Agencija smatra da je neophodno postaviti neke početne osnove za cijene Univerzalnog servisa za lica sa niskim zaradama i lica sa invaliditetom, što je učinjeno ovim Pravilnikom. Nakon održanog okruglog stola i razmjene mišljenja po pitanju Univerzalnog servisa Agencija će odlučiti da li je potrebna znatna korekcija u tekstu predloženog Pravilnika.

IV) Primjedbe operatora na Pravilnik o kriterijumima ocjene razumnosti zahtjeva korisnika za priključenje na javnu telefonsku mrežu i potrebe krajnjih korisnika u pogledu geografske pokrivenosti javnim telefonskim govornicama

Komentar Agencije u vezi opštih primjedbi M:Tela:

Nacrt nije obavio osnovni zadatak iz ZEK-a – nije definisao kriterijume razumnosti, odnosno nije definisao kad operator US-a može odbiti zahtjev za priključak kao nerazuman i kako se dalje procesuiraju takvi zahtjevi. Kako je cijena priključka jedan od osnovnih komponenti troška US-a, pa samim tim i cijene usluge US-a, ovome treba posvetiti posebnu pažnju. MTEL je predlog kriterijuma razumnosti dao u modifikovanom Čl 1 u Prilogu C

Agencija skreće pažnju da je ovo direktna posljedica odredbi iz nacrtu Uredbe Vlade o minimalnom setu usluga koje obuhvata Univerzalni servis, kojom je kao razuman zahtjev definisan svaki pisani i pravno obavezujući zahtjev korisnika. U slučaju da dođe do korekcije teksta pomenute Uredbe, Agencija će izvršiti korekciju člana 2 nacrtu Pravilnika, pri čemu smrećemo pažnju da je predložena verzija od strane ovog učesnika u javnoj raspravi u potpunosti prihvatljiva za Agenciju.

Nacrt određuje da se na svakih 2000 stanovnika postavlja po 1 govornica, ali nije jasno da li se to primjenjuje u cilju izračunavanja ukupnog broja govornica na teritoriji Crne Gore, ili na teritoriji Opština, ukupan broj govornica i lokacije na kojima se one "po pravilu postavljaju". Spisak lokacija nije ograničen. Mišljenja smo da lokacija treba uopšteno specificirati na osnovu njihove dostupnosti (24x7), fizičkog obezbjeđenja, prometnosti lokacije i sl.

Agencija smatra da predloženi tekst nacrtu u potpunosti zadovoljava, tako da ova primjedba nije prihvaćena. Raspored govornica je stvar operatora Univerzalnog servisa koji pruža ovu uslugu, pri čemu isti treba da poštuje odredbu iz člana 3 stava 3 predloženog nacrtu, kojom je precizirano da makar jedna govornica mora biti instalirana na svako 2.000 stanovnika. Ovo implicira da će taj operator morati podnijeti Agenciji raspored javnih govornica, o kojem će se Agencija izjasniti. Prihvatljiv je dio koji se odnosi na specificiranje broja govornica na opštinu ili teritoriju Crne Gore, tako da se poslednji stav mijenja i glasi: **"Na svako 2.000 stanovnika na teritoriji jedinice lokalne samouprave mora biti obezbjeđena makar jedna javna telefonska govornica"**. Takođe, dodaje se i stav 4 na kraju ovog člana: **"Operator Univerzalnog servisa je dužan da Agenciji dostavi raspored lokacija javnih telefonskih govornica, o kojem će ona donijeti odluku"**.

Pogodno locirane telefonske govornice bi se mogle tretirati i za rješenje problema područja u kojima postoji veći broj neispunjenih (nerazumnih) zahtjeva za priključak na telefonsku mrežu US-a.

Agencija se slaže sa ovom primjedbom, tako da će voditi računa o tome prilikom donošenja odluke o rasporedu javnih telefonskih govornica.

Komentar Agencije u vezi posebnih primjedbi M:Tela:

Primjedba u vezi člana 2, odnosno predloženi modifikovani član 2, je u potpunosti prihvatljiva, tako da se mijenja tekst i glasi:

Zahtjev korisnika za priključak predstavlja pisani i pravno obavezujući nalog korisnika za priključak na javnu telefonsku mrežu operatora US-a koji pruža segment usluge pristupa javnoj telefonskoj mreži u zoni za koju se zahtjev odnosi, na najviše jednoj lokaciji po porodičnom domaćinstvu. Ukoliko korisnik želi više od jednog priključka, svaki dodatni priključak dužan je da plati po uobičajenim komercijalnim uslovima koje daje operator Univerzalnog servisa.

Razuman zahtjev za priključak je svaki onaj zahtjev za čije troškovi zadovoljenje ne prelaze 20 cijena priključka po cjenovniku operatora Univerzalnog Servisa. Ukoliko je korisnik spreman da plati razliku između troška priključka i 20 cijena priključka po cjenovniku operatora Univerzalnog servisa, zahtjev će se smatrati razumnim.

Operator Univerzalnog servisa će korisnika čiji je zahtjev odbijen kao nerazuman, obavijestiti o razlozima odbijanja.

U slučaju takve saglasnosti korisnika, operator Univerzalnog servisa će sklopiti Ugovor o čekanju priključka, koji će biti ostvariv kada zahtjev postane razuman, na osnovu povećanja ukupnog broja zahtjeva u toj zoni.

Operator će jednom mjesečno izvještavati Agenciju o svim nerazumnim zahtjevima i Ugovorima na čekanju, uz obrazloženje tehničkog rješenja i proračuna cijene jediničnog priključka u zoni na koju se zahtjevi odnose, o čemu će Agencija voditi evidenciju u cilju ispunjavanje obaveza operatora Univerzalnog servisa momentu postizanja jedinične cijene priključka koja obezbeđuje razumnost iz stava 2 ovog člana.

Agencija napominje da je za ovu modifikaciju prethodno potrebno izmjeniti nacrt Uredbe Vlade o minimalnom setu usluga koje obuhvata Univerzalni servis u dijelu koji se odnosi na razumnost zahtjeva.

Komentari na član 3 su dati kroz komentare na opšte primjedbe ovog učesnika u javnoj raspravi.

Komentar Agencije u vezi posebnih primjedbi ProMontea:

Mišljenja smo da je sintagma "kriterijum ocjene razumnosti" uopšteno formulisana. Ukoliko se ovo dosljedno primijeni, to će ići na štetu onih korisnika kojima je zaista neophodan univerzalni servis. Stoga predlažemo da se kriterijum ocjene razumnosti definiše na način koji neće dovesti do njegovog pogrešnog tumačenja i da se kao osnovan (razuman) zahtjev, smatra najviše jedan zahtjev korisnika za priključenje na javnu telefonsku mrežu po porodičnom domaćinstvu, u mjestu prebivališta. Naime, s obzirom da se radi o subvencionisanom servisu, smatramo da pravo na njega treba ograničiti na razumnu mjeru. Ukoliko neki korisnik želi priključak na javnu telefonsku mrežu na više od jedne lokacije, onda mu to treba omogućiti pod uobičajenim komercijalnim uslovima. Osnov za ovaj naš predlog nalazi se u Direktivi 2009/136/EC, (uvodni dio pod (4)), koja predviđa mogućnost da se univerzalni servis ograniči na primarnu lokaciju ili mjesto stanovanja ("primary location or residence").

Ova primjedba je prihvatljiva za Agenciju, tako da su izvršene izmjene predloženog teksta.

S tim u vezi predlažemo da se kao osnovan (razuman) smatra zahtjev na lokaciji koja tokom cijele godine ima i privredu i stalno naseije povezano sa torn privredom, na način kako je to propisano u norveškom zakonu koji reguliše ovu oblast. Za sve udaljene oblasti koje se nalaze van uobičajenih zona pružanja servisa na fiksnoj lokaciji (vikendice, kolibe, nelegalni objekti), pružaocu usluga treba omogućiti da naplati dodatnu naknadu za priključak.

Ova primjedba nije prihvatljiva za Agenciju, ukoliko se u nacrtu Uredbe Vlade o minimalnom setu usluga koje obuhvata Univerzalni servis ne izvrši izmjena u tom smislu.

Što se tiče broja telefonskih govornica, cijenimo da je u zemlji u kojoj je stopa penetracije mobilne telefonije preko 200%, potreba za telefonskim govornicama u velikoj mjeri preuveličana u ovom pravilniku. Rješenje koje se predlaže u Pravilniku je prilično zastarjelo imajući u vidu evropsku regulativu, pa se nadamo da ćete, još jednom, razmotriti usklađivanje ovog Pravilnika sa Direktivom 2009/136/EC, koja pod (11) kaže: "Tehnološki razvoj je doveo do značajnog smanjenja broja javnih telefonskih govornica . Kako bi se obezbijedila tehnološka neutralnost i javnosti omogućio nastavak pristupa govornoj telefoniji, nacionalni regulatori mogu nametnuti obavezu operatorima ne samo da potrebe krajnjih korisnika obezbijede putem javnih telefonskih govornica, već mogu, ako nađu za pogodno, isto obezbijediti putem alternativnih pristupnih tačaka za pristup govornoj telefoniji."

Ova primjedba nije prihvatljiva za Agenciju, ukoliko se u nacrtu Uredbe Vlade o minimalnom setu usluga koje obuhvata Univerzalni servis ne izvrši izmjena u tom smislu. Javne telefonske govornice su i Zakonom o elektronskim komunikacijama definisane kao dio Univerzalnog servisa, tako da Agencija u ovom momentu insistira na predloženom tekstu nacrtu Pravilnika.

Komentar Agencije u vezi opštih primjedbi Crnogorskog Telekoma:

Smatramo da ponuđenim tekstom Pravilnika nije ispunjena pomenuta, Zakonom propisana obaveza Agencije, jer isti ne propisuje kriterijume za ocjenu razumnosti zahtjeva korisnika za priključak na javnu telefonsku mrežu i razumnost potreba krajnjih korisnika u pogledu geografske pokrivenosti javnim telefonskim govornicama. Ovo stoga što Pravilnik propisuje da "razuman zahtjev korisnika predstavlja pisani i pravno obavezujući nalog korisnika". Pisani zahtjev, naime, može biti samo jedan od uslova koji korisnik treba da ispuni da bi njegov zahtjev bio razmotren, ali to ne rnože biti kriterijum na osnovu koga se ocjenjuje razumnost zahtjeva. Pravilnik treba da definiše, kako to Zakon nalaže, kriterijume na osnovu kojih se ocjenjuje razumnost zahtjeva, koja po našoj ocjeni može zavisiti od niza drugih uslova a nikako samo od jednog koji u suštini predstavlja jednostranu izjavu volje, pisani akt korisnika koji ne računa s objektivnim okolnostima, specifičnostima svake konkretne situacije koje jedan zahtjev mogu činiti razumnim ili ne. Činjenica da je to pisani akt ne čini ga automatski razurnim.

Agencija dijeli ovakvo stanovište i smatra primjedbu prihvatljivom. Slične primjedbe su uputili i ostali učesnici u javnoj raspravi, tako da su izvršene izmjene predloženog teksta.

Kada je u pitanju obezbjeđivanje usluge javnih govornica želirno istaći da prethodno pomenuti dokumenti EU Komisije, Pravilnik HAKOMa i dr. ne propisuju broj apsolutni stanovnika kao uslov za postavljanje telefonskih govornica, već se broj stavnika kao

kriterijum primjenjuje za pojedinačna naseljena mjesta. U nekim opštinama u Crnoj Gori imajući u vidu njihovu površinu, s jedne strane, i broj stanovnika, s druge, naravno se kao neizbježno uslovljavati broj govornica brojem stanovnika, ako primjera radi u istim postoji jedan ili nijedan gradski trg, odnosno broj mjesta "od značaja za javnost" je daleko manji od broja stanovnika. Samim tim postavlja se pitanje racionalnosti ovakvog zahtjeva, a posebno imajući u vidu troškove pružanja Univerzalnog servisa. Ovdje treba imati u vidu činjenicu da su navedene lokacije od značaja za javnost obično i najskuplje lokacije kada je zakup prostora u pitanju i da je u praksi prisutan problem da lokalne samouprave, Željeznička infrastruktura i Preduzeće Aerodromi CG naplaćuju enormne sume za zakup prostora u/njihovim objektima. Ukoliko ovakva odredba ostane u Pravilniku, država bi trebala garantovati adekvatne cijene zakupa prostora u ove svrhe.

Kada govorimo o Pravilniku hrvatskog regulatora smatramo da je tim dokumentom s razlogom prepoznata potreba definisanja mogućnosti ukidanja javnih govornica u slučaju da ista bude najmanje tri puta oštećena. Suočeni sa realnošću koja nas okružuje, nažalost moramo reći da itekako ima razloga da i dokument koji ovdje komentarišemo treba da sadrži ovakvu odredbu.

Ova primjedba nije prihvatljiva za Agenciju, ukoliko se u nacrtu Uredbe Vlade o minimalnom setu usluga koje obuhvata Univerzalni servis ne izvrši izmjena u tom smislu. Javne telefonske govornice su i Zakonom o elektronskim komunikacijama definisane kao dio Univerzalnog servisa, tako da Agencija u ovom momentu insistira na predloženom tekstu nacrta Pravilnika. Vezano za mogućnost ukidanja javnih govornica na određenoj lokaciji, primjedba se usvaja i u članu 3 dodaje stav 5 koji glasi: "**Operator Univerzalnog servisa može prekinuti pružanje usluge javnih telefonskih govornica na određenoj lokaciji te ukinuti javnu telefonsku govornicu ako je ista uništena ili ozbiljno oštećena najmanje tri puta uzastopno u periodu od jedne godine dana, o čemu će obavjestiti Agenciju**".

Komentar Agencije u vezi posebnih primjedbi Crnogorskog Telekom:

Primjedba na član 2 je prihvatljiva i saglasno tome izvršene su izmjene pomenutog člana.

Primjedbe na član 3 koje se tiču broja govornica i pitanja zakupa lokacija nijesu prihvatljive, ukoliko se slično ne predvidi izmjenama predloženog nacrta Uredbe Vlade o minimalnom setu usluga koje obuhvata Univerzalni servis.